

Sygn. akt I C 483/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2018r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Włodarek

Protokolant: sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 grudnia 2018r. w K.

sprawy z powództwa **E. S. (PESEL (...))**

przeciwko pozwanemu **J. K. (PESEL (...))**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego J. K. na rzecz powoda E. S. kwotę 12.924,57zł (dwanaście tysięcy dziewięćset dwadzieścia cztery złote 57/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 10.000,00zł (dziesięć tysięcy złotych 00/100) od dnia 15 września 2016r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 374,57zł (trzysta siedemdziesiąt cztery złote 57/100) od dnia 15 września 2016r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 550,00zł (pięćset pięćdziesiąt złotych 00/100) od dnia 15 września 2016r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 2.000,00zł (dwa tysiące złotych 00/100) od dnia 29 listopada 2018r. do dnia zapłaty,

2. oddala powództwo w pozostałej części,

3. nakazuje pobrać rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu tytułem części nieuiszczonych wydatków:

a. od powoda E. S. kwotę 226,68zł (dwieście dwadzieścia sześć złotych 68/100),

b. od pozwanego J. K. kwotę 2.646,98zł (dwa tysiące sześćset czterdzieści sześć złotych 98/100),

4. zasądza od pozwanego J. K. na rzecz powoda E. S. kwotę 2.901,45zł (dwa tysiące dziewięćset jeden złotych 45/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 483/17

UZASADNIENIE

W dniu 22 lutego 2017r. powód E. S. skierował do tut. Sądu żądanie zasądzenia od pozwanego J. K. kwoty 11.474,57zł, w tym kwoty 10.000,00zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, kwoty 144,72zł tytułem zwrotu kosztów leczenia, kwoty 229,85zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu do placówek medycznych i kwotę 1.100,00zł tytułem zwrotu równowartości uszkodzonego roweru wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 15 września 2016r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu 18 marca 2015r. miało miejsce zdarzenie, w którym pies pozwanego rasy bernardyn wybiegł z terenu posesji i zaatakował jadącego rowerem powoda, na skutek czego powód przewrócił się i doznał obrażeń ciała.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kaliszu w sprawie o sygn. akt II W 527/15 pozwany został ukarany karą grzywny za wykroczenie z art. 77 kw.

W następstwie zdarzenia zdiagnozowano u powoda złamanie kości promieniowej prawej ręki i potłuczenie twarzy, w tym krwawienie z nosa oraz krwiaka pod okiem.

Powód był konsultowany w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym Wojewódzkiego Szpitala (...) w K.. Powód został zaopatrzony w opatrunek gipsowy oraz zalecono mu przyjmowanie leków. Powodowi zlecono również kontynuowanie leczenia w poradni specjalistycznej.

Powód przeszedł leczenie w poradni ortopedycznej i u lekarza rodzinnego.

Powód wskutek wypadku doznał pogorszenia ogólnego stanu zdrowia, w szczególności z obszaru ortopedycznego, a także ogólnego złego samopoczucia, a ponadto ograniczeń w czynnościach życia codziennego.

Powód nadal odczuwa skutki zdarzenia.

Poza szkodą na osobie powód doznał również uszczerbku w mieniu, który wyrażał się koniecznością pokrywania wydatków na leczenie oraz wyrównania straty wynikającej z uszkodzenia roweru.

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2017r. w sprawie o sygn. akt I C 483/17, od którego zażalenie oddalono postanowieniem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 9 maja 2017r. w sprawie o sygn. akt II Cz 197/17 Sąd Rejonowy w Kaliszu oddalił w całości wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych.

W odpowiedzi na pozew pozwany J. K. wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Pozwany podniósł zarzut nieudowodnienia przez stronę powodową zaistnienia zdarzenia, powstania skutku, istnienia związku przyczynowego oraz spowodowania zdarzenia i skutków przez zwierzę do niego należące, a ponadto zakresu i wysokości szkody na osobie oraz mieniu.

Postanowieniem z dnia 18 lipca 2017r. w sprawie o sygn. akt I C 483/17, od którego zażalenie oddalono postanowieniem Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 20 września 2017r. w sprawie o sygn. akt II Cz 500/17 Sąd Rejonowy w Kaliszu zwolnił w całości pozwanego od kosztów sądowych oraz oddalił jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W piśmie procesowym z dnia 23 listopada 2017r. pozwany J. K. zanegował ponadto wysokość dochodzonego zadośćuczynienia, wartość uszkodzonego roweru oraz wielkość poniesionych wydatków oraz wniósł o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W dniu 29 listopada 2018r. powód rozszerzył żądanie zadośćuczynienia o kwotę 5.000,00zł, do łącznej kwoty 15.000,00zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 10.000,00zł od dnia 15 września 2016r. do dnia zapłaty i od kwoty 5.000,00zł od dnia zmiany jakościowej powództwa do dnia zapłaty oraz podtrzymał pozostałe żądania pozwu.

Pozwany zakwestionował również w całości rozszerzenie żądania odszkodowawczego i wniósł o jego oddalenie w całości.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 18 marca 2015r. w godzinach porannych powód E. S. poruszał się swoim rowerem z miejsca zamieszkania, tj. z miejscowości K. do zakładu pracy do W..

Rower powoda był sprawny i znajdował się we właściwym stanie technicznym.

Warunki atmosferyczne i drogowe w miejscu i dacie zdarzenia były dobre.

Powód kierując rowerem znajdując się w miejscowości T., gmina O. w perspektywie ruchu po lewej stronie, w odległości ok. 50m – 100m, zauważył psa rasy bernardyn, który przemieszczał się przed nim z lewej strony na prawą w kierunku zabudowań.

Powód ma lęk przed dużymi psami.

W sytuacji stanu obawy, w której znalazł się powód i w miarę pokonywania dystansu oraz dalszego zbliżania się do niego zwierzęcia, który będąc w coraz mniejszej odległości od powoda dwukrotnie zaszczekał, był podenerwowany i pokazał kły, powód podjął decyzję o zwiększeniu prędkości i ucieczki przed psem.

Powód podejmując próbę oddalenia się od zmierzającego w jego stronę zwierzęcia w obszarze nieruchomości T. (...) najechał kołem roweru na psa rasy bernardyn, co spowodowało następnie upadek powoda na podłoże i doznanie obrażeń ciała.

Powód z uwagi na czas i miejsce powstania stanu zagrożenia nie był w stanie zatrzymać kierowanego roweru przed zbliżającym się psem ani podjąć innego skutecznego manewru obronnego.

Pies rasy bernardyn stanowi własność pozwanego J. K. i po zdarzeniu oddalił się w kierunku jego posesji.

W wyniku tego zdarzenia uszkodzeniu uległ również rower powoda.

Powód po zdarzeniu oddalił się i przemieścił uszkodzony rower na posesję H. J.. Rower powoda został następnie zabrany z miejsca zdarzenia przez jego zięcia.

O zaistnieniu zdarzenia zawiadomione zostały organy ścigania, które wykonywały czynności operacyjne na miejscu wypadku. W ich trakcie powód oznaczył psa pozwanego jako zwierzę, które spowodowało stan niebezpieczeństwa w ruchu oraz swoim zachowaniem doprowadziło do kolizji i obrażeń ciała powoda.

(notatka informacyjna o zdarzeniu drogowym k. 14, kopia wyroku SR w Kaliszu II W 527/15 k. 15, zdjęcie k. 107, opinia biegłego z zakresu rekonstrukcji zdarzeń drogowych k. 113-130, 199-200a, częściowo zeznania świadka B. K. k. 92v-93v, zeznania świadka H. J. k. 102-102v, częściowo zeznania świadka B. D. (1) k. 102, zeznania świadka M. S. k. 101v-102, przesłuchanie powoda E. S. k. 91v-92, 213v 00:12:26-00:15:30, częściowo przesłuchanie pozwanego J. K. k. 92-92v, 213v-214 00:15:30-00:43:25)

Postanowieniem z dnia 27 marca 2015r. Prokuratura Rejonowa w Kaliszu w sprawie o sygn. akt 2 Ds. 285/15, wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego, na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk, umorzyła dochodzenie przed wszczęciem w sprawie spowodowania wypadku drogowego w m. T., gm. O. przez pozwanego J. K., tj. o przestępstwo określone w art. 177 § 1 kk.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 1 grudnia 2015r. w sprawie o sygn. akt II W 527/15 pozwany J. K. został uznany za winnego popełnienia i ukarany grzywną za wykroczenie z art. 77 kw polegające na tym, że w dniu 18 marca 2015r. o godz. 5.30 nie zachował zwykłych środków ostrożności przy trzymaniu psa, który wybiegł z terenu posesji i przewrócił jadącego rowerem powoda E. S..

(z akt SR w Kaliszu II W 527/15: notatka urzędowa k. 1, szkic sytuacyjny k. 2, protokół oględzin miejsca wypadku drogowego k. 3-4, protokół oględzin pojazdu k. 8-12, postanowienie k. 16-17, z akt PR w (...) Ds. 285/15: notatka

urzędowa k. 1, 22, szkic sytuacyjny k. 2, protokół z przebiegu badania stanu trzeźwości urządzeniem elektronicznym k. 3-4, protokół oględzin miejsca wypadku drogowego k. 5-6, protokół oględzin pojazdu k. 11-17, postanowienie k. 23)

Powód po zdarzeniu w dniu 18 marca 2015r. był konsultowany w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym Wojewódzkiego Szpitala (...) w K..

U powoda w związku ze zdarzeniem rozpoznano stłuczenie głowy, otarcia naskórka na twarzy, stłuczenie barku lewego oraz złamanie dalszej kości promieniowej prawej bez przemieszczenia.

U powoda zastosowano leczenie zachowawcze polegające na zastosowaniu opatrunku gipsowego i środków farmakologicznych.

Powód został skierowany do poradni i ortopedycznej i tam się konsultował.

Powód kontynuował leczenie specjalistyczne, zażywał środki farmakologiczne.

Powód po zdarzeniu korzystał ze zwolnienia od pracy zawodowej.

Powód w związku ze skutkami zdarzenia wymagał opieki i wsparcia osób trzecich, w szczególności przy czynnościach życia codziennego.

W chwili obecnej powód nadal odczuwa dyskomfort powypadkowy.

(karta leczenia w szpitalnym oddziale ratunkowym k. 16, historia choroby k. 17-22, zeznania świadka M. S. k. 101v-102, częściowo zeznania świadka F. O. k. 102v, przesłuchanie powoda E. S. k. 91v-92, 213v 00:12:26-00:15:30)

W wyniku zdarzenia z dnia 18 marca 2015r. u powoda zdiagnozowano złamanie nasady dalszej kości promieniowej prawej bez przemieszczenia.

U powoda zastosowano klasyczny nieoperacyjny sposób leczenia obrażeń narządów ruchu. Leczenie obrażeń narządów ruchów w związku z wypadkiem zostało zakończone w dniu 18 czerwca 2016r.

Powód po wypadku wymagał opieki osób trzecich przez 8 tygodni w wymiarze 4 godzin dziennie.

Uszczerbek na zdrowiu jaki powód doznał w wyniku obrażeń narządu ruchu na skutek urazów wypadkowych wynosi 5% i ma charakter stały.

(opinia z zakresu ortopedii i traumatologii k. 149-152, 182-185)

Cukrzyca, na którą powód E. S. chorował w dacie zdarzenia nie miała wpływu na jego zachowania jako uczestnika ruchu i na możliwość postrzegania rzeczywistości i kierowania swoimi zachowaniami, w tym reakcje na czynniki zewnętrzne, w szczególności lęk przed zwierzęciem. Cukrzyca nie miała również wpływu na skutki zdarzenia wypadkowego.

(opinia lekarska k. 171-171v)

Powód dokonał zgłoszenia u pozwanego zaistnienia szkody na osobie i mieniu.

W związku ze zgłoszeniem pozwany zanegował swoją odpowiedzialność i odmówił wypłaty jakichkolwiek kwot pieniężnych.

(zgłoszenie szkody k. 28-33)

Powód, w wyniku zdarzenia, poza szkodą na osobie poniósł również wydatki z tytułu zakupu środków medycznych i farmakologicznych oraz dojazdów do placówek medycznych w łącznej wysokości 374,57zł, i tak z tytułu kosztów

leczenia 144,72zł i kosztów dojazdów kwotą 229,85zł. Szkodą powoda jest również strata majątkowa w wyniku uszkodzenia należącego do niego roweru w wysokości 550,00zł.

(faktura Vat k. 24, 25, oświadczenie k. 26, 27, opinia biegłego rzeczoznawcy k. 158-165, przesłuchanie powoda E. S. k. 91v-92, 213v 00:12:26-00:15:30)

Sąd odmówił wiarygodności zeznaniom świadka B. K. i przesłuchaniu pozwanego J. K. w części, tj. w zakresie ich wypowiedzi, iż pozwany w dacie i miejscu zdarzenia z udziałem powoda sprawował należyty nadzór nad zwierzęciem i właściwie zabezpieczył posesję przed samowolnym opuszczeniem jej przez psa, że pies pozwanego w dacie i miejscu zdarzenia nie wyszedł samodzielnie poza posesję pozwanego, w szczególności z uwagi na istniejące i stosowane tam zabezpieczenia oraz z uwagi na warunki fizyczne tego zwierzęcia, a ponadto, że powód w dacie zdarzenia miał styczność z innym psem koloru szarego, który to spowodował wypadek powoda.

W ocenie Sądu twierdzenia te pozostają w opozycji do uznanego za w całości posiadającego atrybut wiarygodności przesłuchania powoda E. S. oraz dokumentarnego materiału dowodowego, w szczególności zgromadzonego w aktach Prokuratury Rejonowej w Kaliszu o sygn. 2 Ds. 285/15 i Sądu Rejonowego w Kaliszu o sygn. II W 527/15.

Nie bez znaczenia pozostaje również okoliczności, iż powód w toku całego postępowania, a także w przywołanych powyżej sprawach konsekwentnie i niezmiennie komunikował, iż do wypadku doszło na skutek kontaktu z psem rasy bernardyn, a nie innym zwierzęciem, a pozwany i jego żona zapewniali w swoich depozycjach, że w okolicy miejsca zdarzenia nie ma innego psa tej rasy.

Ponadto należy stwierdzić, iż pozwany i jego żona nie byli bezpośrednimi świadkami zdarzenia, którego skutki obserwowali dopiero od momentu kiedy powód znajdował się na drodze w widoczności okien ich posesji.

Z przywołanych, co powyżej względów i w tym samym zakresie Sąd dokonał oceny wiarygodności zeznań świadka K. D. tym bardziej, iż w/w nie była również bezpośrednim świadkiem zdarzenia i posiadała wiadomości o zdarzeniu, jego przebiegu i skutkach z relacji swoich rodziców, tj. pozwanego i jego żony.

Jako częściowo przydatne do ustalenia stanu faktycznego Sąd uznał zeznania świadków B. D. (2), która nie widziała bezpośrednio zdarzenia, a obserwowała jedynie z terenu swojej posesji czynności policji w miejscu wypadku.

Podobnie Sąd ocenił zeznania świadka F. O., która komunikowała wyniki swoich spostrzeżeń, co do stanu zdrowia powoda E. S., tylko na podstawie jednorazowej i krótkotrwałej jego obserwacji.

Sąd uznał za przydatne do ustalenia stanu faktycznego opinie główne i uzupełniające sporządzone przez biegłych z zakresu rekonstrukcji zdarzeń drogowych, rzeczoznawcy majątkowego, diabetologa oraz ortopedy i traumatologa albowiem są one pełne, jasne, zrozumiałe, wyczerpujące i kompleksowe oraz wewnętrznie spójne. Biegli w poszczególnych opiniach udzielili odpowiedzi na wszystkie postawione w tezach dowodowych pytania, sformułowania zawarte w treści każdej z opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegli przedstawili metody badawcze, materiał badawczy, na którym się oparli. Wnioski końcowe każdej z opinii są zwarte i precyzyjne, a ponadto wnioski tych opinii są logiczne i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłego badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opinii materiałem badawczym.

Ponadto biegli z zakresu rekonstrukcji zdarzeń drogowych oraz ortopedii i traumatologii w sposób fachowy i rzeczowy ustosunkowali się również do wszystkich zarzutów skierowanych w stosunku do opinii wypowiadając się szczegółowo w obszarze każdego zastrzeżenia odwołując się przy tym do dokumentarnego materiału dowodowego oraz reguł postępowania przy sporządzaniu takiego typu operatów.

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Stosownie do treści art. 431 § 1 kc kto zwierzę chowa albo się nim posługuje, obowiązany jest do naprawienia wyrządzonej przez nie szkody niezależnie od tego, czy było pod jego nadzorem, czy też zabłąkało się lub uciekło, chyba że ani on, ani osoba, za którą ponosi odpowiedzialność, nie ponoszą winy.

Odpowiedzialność za zwierzęta opiera się na założeniu, że jeżeli zwierzę wyrządza szkodę, to dzieje się tak ze względu na nienależyte sprawowanie nad nim nadzoru, czyli z uwagi na winę w nadzorze.

Powyższa regulacja ma charakter szczególny wobec ogólnej podstawy odpowiedzialności deliktowej przewidzianej w art. 415 kc, niemniej odnoszą się do niej wszelkie przesłanki odpowiedzialności deliktowej, do których należą: zdarzenie, z którym system prawny wiąże odpowiedzialność na określonej zasadzie, szkoda i związek przyczynowy między owym zdarzeniem, a szkodą oraz wina sprawcy. Przy ustalaniu odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych znajdują bowiem zastosowanie przepisy ogólne dotyczące związku przyczynowego, szkody i sposobów jej naprawienia (por. art. 361 – 363 kc.).

Przepis art. 431 § 1 kc konstruuje przy tym wzruszalne domniemanie winy zarówno chowającego lub posługującego się zwierzęciem, jak i osób, za które ponosi on odpowiedzialność. Przewiduje możliwość uchylenia się od odpowiedzialności wyłącznie w przypadkach, gdy chowający lub posługujący się zwierzęciem wykaże, że „ani on, ani osoba, za którą ponosi odpowiedzialność, nie ponoszą winy”.

Ciężar udowodnienia okoliczności uzasadniających odpowiedzialność odszkodowawczą jest zatem rozdzielony. Do poszkodowanego należy wykazanie rozmiarów szkody jak również faktu, że w tym rozmiarze została ona spowodowana przez zwierzę. Istotny jest tu przepis art. 361 kc, zgodnie z którym zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Natomiast poszkodowany nie musi wykazywać, że zdarzenie, którego padł ofiarą, wyniknęło z winy chowającego lub posługującego się zwierzęciem. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa bowiem na chowającym lub posługującym się zwierzęciem. Dowód braku winy wymaga wykazania dochowania należytej staranności w nadzorze nad zwierzęciem, a więc dopełnienia obowiązków, jakie zależnie od konkretnej sytuacji spoczywały na chowającym lub posługującym się zwierzęciem. W szczególności konieczne jest uwzględnienie okoliczności związanych z samym zwierzęciem, miejscem zdarzeń, podmiotami sprawującymi nadzór. Odnośnie przesłanki winy podkreślenia wymaga, iż, jak już wyżej wskazano, zgodnie z art. 431 § 1 kc to na pozwanym spoczywa ciężar dowodu, iż winy w wyrządzeniu szkody nie można mu przypisać. Przy tym ekskulpacja pozwanego polegała na obaleniu domniemanie jego winy w nadzorze, tj. wykazaniu, iż jego nadzór nad należącym do niego psem był staranny – por. wyrok SN z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie o sygn. akt I CKN 1232/98, opubl. Lex.

Ustalenia poczynione w toku niniejszego procesu nie pozwalają na poczynienie takich ustaleń. W chwili zdarzenia pies pozwanego znajdował się bowiem bez nadzoru pozwanego w miejscu publicznym – poza obrębem posesji pozwanego. Należy przy tym mieć na względzie właściwości i warunki fizyczne tego zwierzęcia.

O zasadności zarzutu braku wymaganej staranności w dopełnieniu obowiązków decyduje nie tylko sama niezgodność postępowania z zachowaniem modelowym, lecz także możliwość i powinność przewidywania jego następstw warunkowana doświadczeniem życiowym. Należyta staranność nawet w rozumieniu art. 355 § 2 kc oznacza inny rodzaj staranności, dostosowanej zarówno do działającego podmiotu, przedmiotu którego jego działanie dotyczy, jak i okoliczności, w których to działanie znajduje swój przejaw.

Zatem na właścicielu zwierzęcia i jednocześnie podmiocie odpowiedzialnym ciąży szeroko rozumiany obowiązek zachowania bezpieczeństwa osób trzecich i ochrona przed ewentualnymi zagrożeniami ze strony zwierzęcia.

Skoro właściciel psa i podmiot odpowiedzialny za bezpieczeństwo jako gwarant jest zobowiązany do szczególnego nadzoru nad zwierzęciem, to zaniechanie polegające na braku właściwej uwagi przy trzymaniu zwierzęcia i wytworzenie przez to zwierzę stanu niebezpieczeństwa musi rodzić przypisanie winy gwarantowi i w konsekwencji odpowiedzialności odszkodowawczej (por. art. 415 kc).

Szkoda zarówno majątkowa, jak i niemajątkowa musi pozostawać w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem w rozumieniu art. 361 § 1 kc.

Na tle art. 361 § 1 kc odnotowania wymaga, że na gruncie tego przepisu „obojętne jest, czy ma miejsce związek przyczynowy bezpośredni, czy pośredni oraz, czy jest to związek przyczynowy złożony, wieloczłonowy, z tym, że odpowiedzialność cywilną uzasadnia jedynie taki związek przyczynowy wieloczłonowy, w którym między poszczególnymi ogniwami zachodzi normalna zależność przyczynowa, a więc każde ogniwo tego związku podlega ocenie z punktu widzenia przyczynowości adekwatnej.

Norma zawarta w przepisie art. 361 § 1 kc opiera się na założeniach teorii adekwatnego związku przyczynowego, w wersji obiektywnej, zwanego też „normalnym związkiem przyczynowym”. Teoria ta zakłada, że związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy, gdy w grupie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzić istnienie związku przyczynowego jako takiego, lecz należy stwierdzić, że chodzi o następstwa normalne (a nie niezwykle, nadzwyczajne).

Związek przyczynowy należy pojmować jako obiektywne powiązanie ze sobą zjawiska nazwanego „przyczyną” ze zjawiskiem określonym jako „skutek”. Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego determinowane jest okolicznościami faktycznymi sprawy. W pierwszej kolejności należy za pomocą testu „*conditio sine qua non*” zbadać, czy określony skutek stanowi obiektywne następstwo zdarzenia, które wskazano jako jego przyczynę, to znaczy, czy oceniany skutek nastąpiłby mimo braku wskazanej przyczyny. Jeżeli odpowiedź jest negatywna, czyli badany skutek nastąpiłby również mimo nieobecności tej przyczyny należy stwierdzić, że nie występuje żaden obiektywny związek przyczynowy i nie ma potrzeby dalszego badania, czy relacje pomiędzy przyczyną a skutkiem są adekwatne w rozumieniu art. 361 § 1 kc. Pojawienie się w przebiegu kauzalnym przyczyny zewnętrznej, nie powiązanej z działaniem lub zaniechaniem podmiotu odpowiedzialnego za powstanie szkody, przesądza o braku związku przyczynowego, jeśli bez przyczyny pierwotnej szkoda i tak powstałaby. Przepis art. 361 § 1 kc wiąże jednak odpowiedzialność tylko z normalnymi następstwami zjawisk stanowiących jej podstawę. W razie pozytywnego stwierdzenia, że dany fakt był koniecznym warunkiem wystąpienia skutku, należy rozważyć, czy wspomniane powiązania można traktować jako „normalne”, tzn. typowe lub oczekiwane w zwykłej kolejności rzeczy. Typowym jest skutek jaki daje się przewidzieć w zwykłym porządku rzeczy, taki, o którym na postawie zasad doświadczenia życiowego, wiadomo, że jest charakterystyczny dla danej przyczyny jako normalny rezultat określonego zjawiska. Nie mieści się w płaszczyźnie adekwatnego związku przyczynowego skutek, który wprawdzie daje się łączyć z określonym zdarzeniem początkowym w sensie oddziaływania sprawczego, ale jest następstwem nietypowym, tj. nie występującym w kolejności zdarzeń, która charakterystyczna jest dla określonej przyczyny i przez to nie dającym się uwzględnić w ewentualnych przewidywaniach, a zarazem zależny jest w istocie od innych zdarzeń, które w zbiegu z przyczyną wyjściową jawią się jako przypadkowy zbieg okoliczności – por. wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 20 maja 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 968/14, opubl. LEX nr 1770850, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 959/14, opubl. LEX nr 1667508, wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 4 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 68/14, opubl. LEX nr 1624064, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 28 października 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 824/14, opubl. LEX nr 1554766, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 13 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 785/13, opubl. LEX nr 1469375.

W przypadku badania istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą, a zdarzeniem szkodzącym, przybierającym postać zaniechania, przeprowadzenie testu *conditio sine qua non* polega na przeprowadzeniu oceny,

według zasad wiedzy i doświadczenia życiowego, z jak dużym prawdopodobieństwem ukształtowałyby się stosunki faktyczne, gdyby zostało podjęte zaniechane działanie.

Przyczynienie się w ujęciu art. 362 kc oznacza, że pomiędzy zachowaniem poszkodowanego a szkodą istnieje adekwatny związek przyczynowy. Wina lub oczywista nieprawidłowość (albo ich brak) po stronie poszkodowanego podlegają uwzględnieniu przy ocenie, czy i w jakim stopniu przyczynienie się uzasadnia obniżenie odszkodowania. Ocena stopnia przyczynienia musi uwzględniać wiek i doświadczenie stron oraz ciężące na nich obowiązki, a także stopień świadomości poszkodowanego.

W świetle ustalonego przez Sąd stanu faktycznego, brak jest podstaw do przyjęcia przyczynienia się powoda prowadzących do zmniejszenia na podstawie art. 362 kc obowiązku naprawienia szkody z powodu niedołożenia staranności w przez pozwanego.

Konstatując należy stwierdzić, iż w warunkach przedmiotowej sprawy ustalony przez Sąd stan faktyczny pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że pomiędzy zaniechaniem pozwanego a szkodą powoda zachodzi adekwatny związek przyczynowy, który jest nie tylko przesłanką odpowiedzialności za szkodę, ale również rozstrzyga o granicach tejże odpowiedzialności, a ponadto powstała na osobie i mieniu powoda szkoda jest normalnym, typowym następstwem zaniechania pozwanego w prezentowanym przez stronę układzie sytuacyjnym składającym się na zachowania uczestników zdarzenia i ich wpływu na zakres powstałych skutków.

Jak już wskazano dla ustalenia odpowiedzialności za szkodę niematerialną warunkiem koniecznym jest istnienie adekwatnego związku przyczynowego między krzywdą a zdarzeniem ją wyrządzającym albowiem rolą oraz istotą związku przyczynowego jako przesłanki roszczenia o zadośćuczynienie jest ocena, czy doznana szkoda niemajątkowa może być normalnym skutkiem zdarzenia szkodzącego, przy czym stopień natężenia doznanej krzywdy, tj. rodzaj, charakter, długotrwałość ujemnych przeżyć, a także ich intensywność, stanowi tylko przesłankę określającą wysokość zadośćuczynienia, a nie przesłankę zasadności samego roszczenia z tego tytułu, przy przyjęciu, że treść art. 445 § 1 kc oraz art. 448 kc stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 361 § 1 kc – por. wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 11 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1184/13, opubl. LEX nr 1454546, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 175/14, opubl. LEX nr 1489037, wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 12 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 8/14, opubl. LEX nr 1500753, wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 12 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1193/13, opubl. LEX nr 1451641.

Zadośćuczynienie pełni przede wszystkim funkcję kompensacyjną, czyli jego rolą jest wynagrodzenie krzywdy (szkody niemajątkowej) rozumianej jako cierpienie fizyczne (ból i innego rodzaju dolegliwości) i psychiczne (ujemne odczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała lub rozstrojem zdrowia), aby przynajmniej w ten sposób częściowo przywrócić równowagę zachwianą w wyniku popełnienia czynu niedozwolonego. Okoliczność powyższa powoduje, że o rozmiarze należnego zadośćuczynienia decyduje w pierwszym rzędzie rozmiar i natężenie doznanej krzywdy, tj. rodzaj, charakter, długotrwałość cierpień fizycznych i ujemnych doznań psychicznych, ich intensywność, nieodwracalność negatywnych skutków zdrowotnych, np. stopień i trwałość kalectwa, w tym potrzeby stałej rehabilitacji, zażywania środków farmakologicznych, utrata perspektyw na przyszłość, konieczność korzystania z opieki osób trzecich, poczucie wykluczenia i nieprzydatności społecznej, a ponadto prognozy na przyszłość (polepszenie lub pogorszenie stanu zdrowia) oraz towarzyszące jej poczucie bezradności powodowanej koniecznością korzystania z opieki innych osób oraz nieprzydatności społecznej, a także wiek poszkodowanego, konieczność zmiany zatrudnienia, niemożność wykonywania zawodu, uprawiania sportów, pracy twórczej lub artystycznej, utratę kontaktów towarzyskich, zmianę trybu życia, przyzwyczajzeń, czy też sposobu spędzania wolnego czasu.

Zmierzenie rozmiaru doznanej krzywdy nie jest możliwe, gdyż krzywda stanowi subiektywne przeżycie danej osoby. Niezbędne jest wszakże odniesienie wysokości żądanej kwoty do konkretnych, obiektywnych okoliczności faktycznych w danej sprawie, a nie do subiektywnego poczucia krzywdy osoby uprawnionej.

Wysokość zadośćuczynienia odpowiadająca doznanej krzywdzie powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne i fizyczne. Zadośćuczynienie przyznawane jest jednorazowo, zatem musi rekompensować całą krzywdę w postaci cierpień fizycznych i psychicznych już doznanych jak i tych, które w związku z doznaniem uszkodzeniem ciała wystąpią w przyszłości jako możliwe do przewidzenia następstwa czynu niedozwolonego, a także prognozę na przyszłość – por. wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 5 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1670/13, opubl. LEX nr 1509116, wyrok s.apel. w Krakowie z dnia 27 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1622/13, opubl. LEX nr 1563513, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 615/14, opubl. LEX nr 1587268, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 6 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 457/14, opubl. LEX nr 1554625, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 5 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 936/13, opubl. LEX nr 1439218, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 11 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1593/13, opubl. LEX nr 1480479, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 13 grudnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 829/13, opubl. LEX nr 1416140, wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 15 stycznia 2014r. w sprawie o sygn. akt V ACa 755/13, opubl. LEX nr 1454457

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, iż pomiędzy zdarzeniem i powstałą u powoda szkodą niemajątkową istnieje adekwatny związek przyczynowy, który nie pozostaje w żadnym związku z istniejącymi u niego schorzeniami, a ocena zdiagnozowanych u powoda schorzeń powypadkowych, ich rodzaj, charakter, rozmiar, jakość, intensywność i czas trwania, wpływ na funkcjonowanie w życiu osobistym i zawodowym oraz starania o odwrócenie ujemnych następstw oceniane przez pryzmat kwantyfikatorów decydujących o wysokości zadośćuczynienia wskazują, iż przyznana przez Sąd kwota zadośćuczynienia w łącznej wysokości 12.000,00zł, których rozmiar z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu oszacowano przy określonych przez biegłego ortopedę i traumatologa na poziomie 5% oraz rodzaju, charakteru i rozmiarów cierpień fizycznych i psychicznych powoda, nie jest rażąco niska i nadmiernie wygórowana.

Odczucie krzywdy jest pojęciem subiektywnym i niewymiernym, jednak określając wysokość zadośćuczynienia Sąd kierował się przesłankami obiektywnymi, biorąc pod uwagę szeroko rozumiane cierpienia fizyczne i psychiczne poszkodowanego, w tym skutki jakie zdarzenie wywarło na organizmie powoda, w ograniczeniach w życiu codziennym, planach życiowych, możliwości funkcjonowania w rodzinie i w dotychczasowym środowisku. Przyznanie odpowiedniego zadośćuczynienia oznacza przyznanie takiej kwoty, która rozsądnie oceniana da się określić jako godziwa w realiach danej sprawy. Skutkiem tej oceny winno zaś być zasądzenie zadośćuczynienia, które wystarcza do złagodzenia doznanych cierpień, a zarazem nie premiuje osób o słabszej konstrukcji psychicznej, reagujących intensywniej na sytuacje traumatyczne lub też nie prowadzi do pokrzywdzenia osób o osobowości zamkniętej, kumulującej w sobie wewnętrzne emocje.

Kwota zadośćuczynienia nie może stanowić źródła wzbogacenia dla poszkodowanego, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądanego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy doznanej przez poszkodowanego. Zadośćuczynienie powinno być bowiem zarazem środkiem pomocy dla poszkodowanego i pozostawać w odpowiednim stosunku do rozmiarów krzywdy, winna ona uwzględniać aktualne warunki i przeciętną stopę życiową społeczności, w której przebywa pokrzywdzony, przy czym rozmiar szkody niemajątkowej, ustala się, uwzględniając moment wyrokowania. – por. wyrok SN z dnia 29 sierpnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I CSK 667/12, opubl. LEX nr 1391106, wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 17 kwietnia 2013r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 974/12, opubl. LEX nr 1362966, wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 940/13, opubl. LEX nr 1466803, wyrok SN z dnia 24 lipca 2014r. w sprawie o sygn. akt II CSK 595/13, opubl. LEX nr 1504837.

Powód był również uprawniony do żądania zwrotu wydatków z tytułu zakupu środków medycznych i farmakologicznych i dojazdów do placówek medycznych w łącznej wysokości 374,57zł, i tak z tytułu kosztów leczenia 144,72zł i kosztów dojazdów kwotą 229,85zł. Szkodą powoda jest również strata majątkowa w wyniku uszkodzenia należącego do niego roweru w wysokości 550,00zł.

Świadczenie odpowiedzialnego za szkodę obejmuje także uzasadnione i celowe koszty leczenia oraz rehabilitacji poszkodowanego niefinansowane ze środków publicznych. Przepis art. 444 § 1 kc nie nakłada na poszkodowanego

obowiązku wykazywania, iż nie mógł skorzystać z państwowej służby zdrowia. (por. uchwała SN z dnia 19 maja 2016r. w sprawie o sygn. akt III CZP 63/15, opubl. Biul. SN 2016 nr 5).

W myśl art. 444 § 1 kc odszkodowanie obejmuje wszelkie koszty wynikłe z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Celem odszkodowania w ramach art. 444 § 1 kc jest restytucja stanu istniejącego przed wypadkiem, a jeśli jego przywrócenie nie jest możliwe, zastąpienie stanu dawnego stanem, w którym poszkodowanemu zostaną zapewnione warunki życiowe zbliżone do tych, jakie miał przed wyrządzeniem mu uszczerbku.

Ogranicza się jednak rozmiary obowiązku pokrycia „wszelkich kosztów” wymaganiem, aby ich żądanie było konieczne i celowe. Osoba, która doznała uszczerbku na zdrowiu na skutek wypadku ma zatem prawo domagać się w ramach naprawienia szkody, pokrycia wszystkich niezbędnych i celowych wydatków wynikających z tego zdarzenia. Ponadto pojęcie „wszelkie koszty”, o których mowa w art. 444 § 1 kc oznacza koszty różnego rodzaju, których nie da się z góry określić.

Celowość ponoszenia wszelkich wydatków może być związana nie tylko z możliwością uzyskania poprawy stanu zdrowia, ale też z potrzebą utrzymania tego stanu, jego niepogarszania. Muszą to być jednakże koszty, które pozostają w związku przyczynowym z likwidacją skutków uszkodzenia ciała. Koszty te należy oceniać wg kryteriów obiektywnych w zakresie potrzeb poszkodowanego. Nie mogą to być koszty, które przekraczają te potrzeby. Realność szkody wyraża się w tym, że przyznanie odszkodowania nie uzasadnia sama utrata zdrowia i ewentualność poniesienia wydatków, ale rzeczywiste zwiększenie potrzeb powstałe w następstwie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Przesłanką uwzględnienia żądania, o którym mowa w art. 444 § 1 kc jest wyłącznie wykazanie przez poszkodowanego, że suma której zwrotu domaga się od zobowiązanego do naprawienia szkody jest sumą potrzebną na koszty restytucji pełnej sprawności.

W zaprezentowanych warunkach koszty poniesione przez powoda były celowe i konieczne, realne oraz obiektywne i pozostające w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym niepełnosprawność powoda.

Niezależnie od powyższego poniesione przez powoda wydatki rekompensowały jego rodzaj kalectwa i nie przekraczały potrzeby jego odtworzenia

Uprawnienie powoda do żądania wyrównania straty majątkowej w wyniku uszkodzenia należącego do niego roweru w wysokości 550,00zł wynika z treści art. 415 kc w zw. z art. 361 § 1 i 2 kc oraz art. 363 § 1 i 2 kc.

Jednocześnie pozwany zaniechał wskazania dowodów, których przeprowadzenie mogłoby wyłączyć jego odpowiedzialność, a także zmienić i zmniejszyć obraz doznanych przez powoda cierpień fizycznych i psychicznych, co mogłoby mieć wpływ na wysokość przyznanego przez Sąd świadczenia.

Brak jest przy tym dowodów w sprawie, a pozwany ich nie dostarczył, iż przyczyną szkody było zwykle niezachowanie przez powoda jako uczestnika ruchu szczególnej ostrożności, która to okoliczność miałaby atrybut egzoneracyjny i ekskulpacyjny zaniechania ze strony właściciela zwierzęcia i w konsekwencji zwalniający go z odpowiedzialności w rozumieniu art. 415 kc.

Antycypacja zachowania powoda, jako niewłaściwego czy niepoprawnego w warunkach zaistnienia zdarzenia drogowego bez przytoczenia argumentów, które mogłyby być ocenione przez pryzmat pozostałych dowodów zgromadzonych w postępowaniu ma charakter dowolny i stanowi swoistą dywagacją pozostającą w opozycji do ustalonego w sprawie stanu faktycznego.

Obowiązkiem stron postępowania było w ramach procesu przed Sądem przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzą roszczenia (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność ich twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc). Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia

materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w Białymstoku z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

Dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne.

Opóźnienie świadczenia odszkodowawczego następuje, jeżeli dłużnik nie spełni świadczenia niezwłocznie po wezwaniu go przez wierzyciela i od tej chwili należą się wierzycielowi odsetki. W razie wyrządzenia szkody czynem niedozwolonym odsetki należą się poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania, w tej bowiem chwili staje się, zgodnie z art. 455 kc, wymagalny obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego. – por. wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 18 stycznia 2013r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 1150/12, opubl. LEX nr 1314923, wyrok SN z dnia 8 lutego 2012r. w sprawie o sygn. akt V CSK 57/11, opubl. LEX nr 1147804.

Wymagalne roszczenie o zadośćuczynienie powoduje stan opóźnienia po jego sprecyzowaniu co do wysokości i wezwaniu dłużnika do zapłaty konkretnej kwoty z tego tytułu – por. wyrok s.apel. w Rzeszowie z dnia 15 maja 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 77/14, opubl. LEX nr 1506727.

O roszczeniu ubocznym orzeczono w oparciu o treść art. 481 § 1 i 2 - 2⁴ kc.

Odsetki na podstawie art. 481 kc należą się jeżeli zobowiązany nie płaci należnego zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub art. 455 kc. Nie sprzeciwia się temu okoliczność, że zasądzenie zadośćuczynienia jest fakultatywne, a jego wysokość zależy od oceny sądu oraz, że do zadośćuczynienia stosuje się art. 363 § 2 kc albowiem orzeczenie sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, nie zaś konstytutywnego. W świetle art. 455 kc roszczenie o zadośćuczynienie, jako roszczenie pieniężne - w przypadku braku oznaczenia terminu spełnienia świadczenia - staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty. Stąd też odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu należą się już od tej chwili, czemu nie stoi na przeszkodzie to, że wysokość świadczenia jest ostatecznie kształtowana przez sąd. – por. wyrok s.apel. w Rzeszowie z dnia 29 sierpnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 203/13, opubl. LEX nr 1396899, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 27 marca 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 807/12, opubl. LEX nr 1306007, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 459/13, opubl. LEX nr 1416095.

Wymagalność roszczenia odsetkowego dochodzonego w związku z podwyższeniem roszczenia w toku toczącego się już postępowania przysługuje powódce od daty jego zgłoszenia – por. uchwała SN z dnia 8 lipca 1993r. w sprawie o sygn. akt III CZP 80/93, opubl. OSP 1994/3/50.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 - 3 kpc i art. 100 kpc oraz § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 – j.t.) oraz w oparciu o treść art. 13 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2018.300 – j.t. ze zm.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2018.1044 – j.t. ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.